

Argumentenkaart optie 3: bestuurlijke fusie

Gemeente Waterland

Wat zijn voor gemeente Waterland argumenten voor en tegen een bestuurlijke fusie?

Voor

Tegen

Inwoners

Een bestuurlijke fusie leidt tot betere diensten voor inwoners van Waterland

- Loketten zijn vaker en langer open omdat na de fusie meer medewerkers de balie(s) kunnen bemensen.
- De fusiegemeente kan inwoners voorzieningen bieden waar nu weinig vraag naar is, zoals voorscholen.
- Inwoners krijgen betere digitale diensten door meer deskundigheid en geld voor ict.

Bedrijven

Een bestuurlijke fusie verbetert de dienstverlening aan bedrijven en instellingen in Waterland

- Na een fusie kunnen meer gespecialiseerde medewerkers organisaties professioneler ondersteunen.
- Organisaties actief in meer gemeenten profiteren door minder loketten en geharmoniseerde processen.
- Grote bedrijven en instellingen krijgen met de fusiegemeente een gelijkwaardiger gesprekspartner.

Bestuur

Een bestuurlijke fusie versterkt de kwaliteit van democratie en bestuur in Waterland

- De gemeente kan grote bestuurlijke opgaven (zoals de energietransitie) beter aan met meer (ervaren) mensen.
- Raadsleden krijgen betere ambtelijke ondersteuning vanwege meer budget en een grotere griffie.
- Partijen werven makkelijker raadsleden en bestuurders door de 'grotere vijver' en hogere vergoedingen.
- Een fusie kan huidige bestuurlijke zwakten corrigeren, zoals risico op vriendjespolitiek en matige rolscheiding.
- Grote gemeenten sturen meer op hoofdlijnen, wat uitvoerders meer professionele ruimte geeft.

Een bestuurlijke fusie geeft de gemeente meer invloed en helpt buurgemeenten en partners in de regio

- De fusiegemeente legt bij regionaal overleg meer gewicht in de schaal dan Waterland nu.
- Een grote gemeente borgt Waterlands landelijke identiteit beter, vooral bij fusie met soortgelijke gemeenten.
- Gemeenten werken doeltreffender en doelmatiger samen omdat minder mensen bij overleg nodig zijn.
- Een bestuurlijke fusie kan buurgemeenten die willen of moeten fuseren helpen, zoals Landsmeer.
- Regionale organisaties zoals GGD werken doelmatiger omdat ze met minder gemeenten van doen hebben.

Ambtelijke organisatie

Een bestuurlijke fusie versterkt de bedrijfsvoering van de gemeente

- Een fusie dwingt managers en medewerkers (opnieuw) na te denken over het verbeteren van processen.
- Bij een fusiegemeente werken meer mensen, hierdoor gaat specialisatie en vervanging bij afwezigheid beter.

Een bestuurlijke fusie maakt de gemeente een aantrekkelijker werkgever

- Een fusiegemeente kan mensen beter werven en vasthouden omdat de organisatie meer groeikansen biedt.
- Medewerkers krijgen in een grotere gemeente betere arbeidsvoorwaarden, zoals meer budget voor scholing.

Bij een bestuurlijke fusie kan de gemeente besparen op kosten en krijgt ze eenmalig geld

- De gemeente kan dubbele functies schrappen, vastgoed verkopen en beter inkopen door schaalvoordelen.
- Fuserende gemeenten krijgen van het rijk eenmalig geld voor kosten als gevolg van de fusie.

Een bestuurlijke fusie kan leiden tot lagere lasten voor inwoners na harmonisatie van belastingtarieven

- Mogelijke partners als Amsterdam, Edam-Volendam en Purmerend kennen nu lagere lasten dan Waterland.

Financiën

Inwoners

Een bestuurlijke fusie leidt niet of nauwelijks tot betere dienstverlening aan inwoners

- Inwoners van fusiegemeenten ervaren na een bestuurlijke fusie niet of nauwelijks voordelen.
- Inwoners verliezen mogelijk lokale voorzieningen, zoals een zwembad, door overlap met voorzieningen elders.

Bedrijven

Inwoners voelen zich minder betrokken bij hun gemeente na een bestuurlijke fusie

- De gemeentenaam 'Waterland' verdwijnt waarschijnlijk, sommige inwoners hechten hier sterk aan.
- Inwoners identificeren zich minder met een bestuur met weinig raadsleden uit Waterland of uit hun eigen kern.

Bestuur

Bedrijven en instellingen profiteren niet van een bestuurlijke fusie en kunnen er hinder van ondervinden

- Bedrijven en instellingen ervaren na een bestuurlijke fusie niet of nauwelijks voordelen.
- Organisaties krijgen mogelijk tragere dienstverlening in een grote gemeente met meer managementlagen.
- Bij een fusie met Amsterdam maken regionale organisaties als GGD kosten door grenswijzigingen.

Een bestuurlijke fusie verzwakt de kwaliteit van democratie en bestuur in Waterland

- Grote gemeenten (>30.000 inwoners) hebben een lagere verkiezingsopkomst dan kleine gemeenten.
- Raadsleden zijn in een grotere gemeente minder herkenbaar voor inwoners, ze staan meer op afstand.
- Inwoners in een grotere gemeente zijn minder tevreden over, en hebben minder vertrouwen in lokale politici.
- Bij een fusie geeft Waterland vrijheid en invloed op om zelfstandig beleid voor Waterland te maken.
- Waterlandse politieke partijen verliezen mogelijk aan invloed in een fusiegemeente.
- In een fusiegemeente zien college en ambtenaren elkaar minder vaak, hierdoor werken ze moeilijker samen.

Bij een bestuurlijke fusie houdt de gemeente hoge coördinatielasten

- De gemeente houdt vrijwel evenveel gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden als nu.

Ambtelijke organisatie

Een bestuurlijke fusie verzwakt de bedrijfsvoering van de gemeente

- Een grotere organisatie met meer managementlagen heeft meer coördinatieproblemen.

Een bestuurlijke fusie maakt de gemeente minder aantrekkelijk als werkgever en leidt tot interne onrust

- Medewerkers voelen zich mogelijk minder thuis, door meer competitie en grotere afdelingen.
- Medewerkers gaan mogelijk elders werken omdat ze onzeker zijn over hun toekomst of opzien tegen de fusie.
- De reorganisatie slokt tijd en energie van medewerkers op, die ten koste gaat van het dagelijks werk.

Een bestuurlijke fusie biedt de gemeente geen financieel voordeel en leidt soms tot hogere uitgaven

- Recente herindelingen hebben niet geleid tot besparingen; het tegendeel is eerder waar.
- Een fusiegemeente is eenmalig geld kwijt aan een nieuw gemeentehuis of andere herhuisvesting.

Financiën

Een bestuurlijke fusie kan leiden tot hogere lasten voor inwoners na harmonisatie van belastingtarieven

- Mogelijke partners als Landsmeer, Oostzaan en Wormerland kennen nu hogere lasten dan Waterland.

Over deze kaart

In het coalitieakkoord 2018-2022 van de gemeente Waterland staat dat de gemeenteraad van Waterland uiterlijk 2020 een besluit neemt over de bestuurlijke toekomst van Waterland. De gemeente Waterland heeft De Argumentenfabriek gevraagd om de argumenten voor en tegen drie opties voor deze bestuurlijke toekomst in kaart te brengen. De argumenten staan op drie afzonderlijke Argumentenkaarten. Deze Argumentenkaart toont de optie 'Bestuurlijke fusie'. We vergelijken deze optie met de huidige situatie in Waterland. Een aparte Optiekaart bevat een beschrijving van de drie opties. We danken alle mensen die hebben meegedacht over de inhoud van deze kaarten.